

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

Вісник

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 2 (52)
КВІТЕНЬ 2015 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

Христос Воскрес!

Цими весняними днями християни усього світу відзначають одне із найвеличніших свят церковного календаря – Воскресіння Христове. З цим торжеством значна частина людства пов'язує віру у справедливість, у те, що поселиться у наших душах любов до ближнього. Саме своєю жертовністю Христос показав нам шлях до загальнолюдського блаженства.

Ми живемо у чудовому, дарованому Богом, мальовничому краї. Маємо усе, як і вся Україна, аби жити достойно, поважати

один одного. Лише потрібно втілювати у життя принципи християнського співжиття, моралі, як заповідав Син Божий. Тож нехай запанують на нашій згорьованій українській землі мир, злагода і взаєморозуміння, християнська любов, віра і надія, а храм природи буде надійним пристанком усього суцього.

Вітаю Вас усіх зі святом. Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Дмитро БРЕХЛІЧУК,
в.о. директора КБЗ.

ГОВОРИЛИ ПРО БІОСФЕРНІ РЕЗЕРВАТИ ТА БУКОВІ ПРАЛІСИ КАРПАТ

24 березня 2015 року під головуванням заступника Міністра закордонних справ України Сергія Кислиці пройшло XVI засідання національної комісії України у справах ЮНЕСКО, до складу якої разом із заступниками міністрів культури, освіти і науки, молоді та спорту, екології та природних ресурсів, мерами міст Києва та Львова, керівниками Національної академії наук, ректорами вищих навчальних закладів, відомими діячами науки та культури входить і керівник Карпатського біосферного заповідника.

Нагадаємо, що ЮНЕСКО є унікальною міжнародною організацією, яка визначає стратегію співробітництва держав у галузі освіти, науки, культури та комунікації. Завдяки власному міжнародному авторитету організація впливає на формування державної політики країн-учасниць у відповідних галузях та здійснює масштабні культурні, освітні, інформаційні та наукові програми.

З огляду на те, що одним із головних завдань ЮНЕСКО є ідентифікація, захист та передача майбутнім поколінням культурної та природної спадщини усього світу, активна діяльність у рамках членства в Організації сприяє довготривалому збільшенню міжнародного авторитету країни-учасниці, посиленню її впливу в таких важливих царинах суспільної діяльності людства, якими є

гуманітарні аспекти його функціонування.

Якраз у цьому контексті заступник Міністра закордонних справ України, Голова національної комісії у справах ЮНЕСКО Сергій Кислиця та доповідачі, перший заступник Міністра культури України Ігор Лиховий, заступник Міністра молоді та спорту Микола Мовчан, директор Департаменту світового українства та культурно-гуманітарного співробітництва МЗС України Лариса Дір та інші говорили про перспективи роботи комісії у 2015 році, підготовку делегації України до участі у роботі 196-ї сесії Виконавчої Ради ЮНЕСКО, виконання резолюції щодо моніторингу ЮНЕСКО

на 2-й стор.

ПРОВЕДЕНО ЗАСІДАННЯ НТР ПЕРШЕ У НИНІШНЬОМУ РОЦІ

Нещодавно проведено перше у нинішньому році засідання науково-технічної ради Карпатського біосферного заповідника. На зібранні розглянуто ряд питань. Зокрема, в.о. директора установи Д.Д. Брехлічук інформував присутніх про заміщення вакантних посад начальника Угольського ПНД-відділення та молодшого наукового співробітника відділу науково-дослідної роботи та сталого розвитку заповідника. Д. Брехлічуку рекомендовано працевлаштувати В.І. Угля та Я.М. Рещук на згадані посади.

Завідувач зоологічної лабораторії КБЗ Я.О. Довганич інформував про менеджмент вовка у заповіднику та на прилеглих територіях, проблеми та шляхи їх вирішення. Пропозиції щодо розглянутого питання схвалені.

Заступник директора установи Ф.Д. Гамор доповів про комітетське слухання у ВР України стосовно проблем розвитку заповідної справи у державі. Вирішили прийняти рішення комітету Верховної Ради з цих питань взяти до неухильного виконання та активізувати співпрацю з румунськими природоохоронцями.

Наукові співробітники лабораторій ботанічної – А.В. Козурак та лісознавчої – Р.Ю. Глеб говорили про заходи, які

слід ужити, згідно постанови Кабміну України від 12 травня 2007 р. №724 щодо оптимізації та вдосконалення території дендропарку КБЗ. З цього питання теж прийнято відповідне рішення.

Заслухано також питання: про виконання плану природоохоронних заходів у 2014 році та план таких заходів на нинішній рік (доповідав заступник начальника відділу економіки та маркетингу Р.А. Кузьмінський); пропозиції щодо удосконалення туристично-рекреаційної інфраструктури Долини нарцисів (інформувала начальник відділу рекреації, зв'язків з громадськістю та міжнародної співпраці КБЗ В.М. Губко); про результати вивчення фауни їздців-іхневмонід на території заповідника (інформувала аспірант Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України О. Варга); про діагностичний відстріл диких кабанів в урочищі Чорна Гора на території ДП «Виноградівське ЛГ» (територія заповідника без вилучення, інформувала Я.О. Довганич); презентацію екологічної гри «Подорожуй Карпатами» зробила начальник відділу пропаганди та екоосвіти КБЗ В.В. Бундзяк. Із цих обговорюваних питань порядку денного теж прийнято конкретні рішення. (Вл. інф.).

ЗАПОВІДНИК ЖИВЕ, ПРАЦЮЄ, ДІЄ (ІЗ ДОПОВІДІ НА ЗАСІДАННІ НТР, ДРУКУЄТЬСЯ СКОРОЧЕНО) ПІДСУМКИ ЗА 2014-Й РІК

Колектив заповідника, в основному, виконав завдання фінансово-господарської діяльності. За основу, як і в попередні роки, було взято реалізацію природоохоронних, науково-дослідних, екоосвітніх та заходів із міжнародної співпраці. Всі вони фінансувалися за кошти державного бюджету та зароблених колективом і спонсорських. Усього за рік витрачено 13 млн. 48 тис. грн., у т.ч. 11,9 млн. грн. коштів загального фонду цього бюджету та 1,3 млн. грн. спецфонду.

Дещо більше запланованого на 53,1 тис. грн. використано коштів на оплату праці штатних працівників (усього 8,5 млн. грн.), що зумовлено витратами на тих, хто працює за трудовими угодами. Нарахувань на зарплату зроблено понад 299 тисяч гривень. До пенсійного фонду переказано 3 млн. 66 тис. грн. Усі інші витрати фінансувалися контролювано і не перевищували планові. На загальногосподарські заходи використано 12,6 млн. гривень.

Планово здійснювалися науково-дослідні роботи, моніторинг процесів, які відбувалися у природному середовищі заповідника. Забезпечено випуск 37 тому Літопису природи установи за попередній рік. Також видано монографію «Нарцис вузьколистий у природній флорі України» та збірник «Основи управління біосферними резерватами в Україні». Активно реалізовувалися заходи для підготовки матеріалів 38 тому Літопису за цей рік. Науковці, працівники лабораторій, інспектори відділень вивчали біотичні і анабіотичні явища природи, основні типи антропогенних впливів тощо. Важливою ділянкою наукової роботи було формування бази даних «Випади і сінокоси на території КБЗ». Додопрацьовано список синантропної флори заповідника, розпочато інвентаризацію постійних ботанічних пробних площ, зроблено програму досліджень великих хижих ссавців на території КБЗ на 2014–2018 рр. та

на 2-й стор.

Христос Воскрес!

ГОВОРИЛИ ПРО БІОСФЕРНІ РЕЗЕРВАТИ ТА БУКОВІ ПРАЛІСИ КАРПАТ

на 1-й стор.

ситуації у Криму, та збереження тут об'єктів Всесвітньої культурної спадщини, подання заявок до Міжнародного реєстру ЮНЕСКО «Пам'ять світу» та щодо заходів із відзначення в Україні 70-річчя ЮНЕСКО тощо. Автор цих рядків порушив питання роботи біосферних резерватів та збереження єдиного в Україні природного об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини».

виконання рекомендацій Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, актів Президента України та Кабінету Міністрів України щодо збереження та сталого розвитку регіону розташування української частини українсько-словацько-німецького природного об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси».

Прийнято рішення про відновлення в електронному вигляді видання інформаційного Бюлетеня Національної комісії України у справах ЮНЕСКО та схвалено Порядок надання патронату Національної комісії.

Федір ГАМОР, заступник директора Карпатського біосферного заповідника, доктор біологічних наук, професор, заслужений природоохоронець України.

НА МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВЦІ У КИЄВІ

З 25 по 27 березня у Міжнародному виставковому центрі у Києві на 21 міжнародній виставці UITT «Україна – подорожі та туризм» проведено презентацію туристично-рекреаційної діяльності Карпатського біосферного заповідника.

Організаторами спеціалізованої програми «Екологічний туризм в Україні» виступили Міністерство екології та природних ресурсів України спільно з Українською асоціацією активного та екологічного туризму. В об'єднаній експозиції взяли участь понад 25 національних природних парків та заповідників України, які презентували свій рекреаційно-туристичний потенціал та здобутки у галузі екотуризму. В рамках виставки відбулися нагородження переможців першого національного конкурсу «Ukrainian Adventure and Ecotourism Awards», а також засідання круглого столу на тему: «Інновації та кращі рішення для активного і екологічного туризму» та прес-конференція для ЗМІ.

Велику зацікавленість та ажіотаж серед відвідувачів викликала презентація туристично-рекреаційної діяльності Карпатського біосферного заповідника. Під час усього заходу відвідувачі виставки мали нагоду ознайомитися з різноманітними природними цінностями заповідника, віртуально помандрувати найбільш популярними серед туристів екотуристичними маршрутами та зануритися в атмосферу Карпатського краю, переглянувши дивовижне слайд-шоу під супроводом традиційної гуцульської музики. Етнічного колориту експозиції надавало гуцульське вбрання доповідача, а також дегустація традиційних карпатських страв – маринованих грибів, бринзи, сала, ковбаси та калача. Справжньою розвагою стала екологічна гра «Впізнай карпатські трави», метою якої було впізнати за запахом із зав'язаними очима відомі карпатські трави, що використовуються в гуцульському побуті та медицині. Переможців гри чекав приємний подарунок – пакетик ароматного карпатського чаю. Фінальним акордом був майстер клас з приготування традиційного карпатського чаю та його дегустація. Паралельно до проведених заходів всі охочі мали можливість ознайомитися з друкованою літературою, що випускається Карпатським біосферним заповідником та взяти примірники роздаткових матеріалів. Наприкінці виставки організатори відзначили та нагородили Карпатський біосферний заповідник дипломом за активну участь у виставці та пропаганді екотуризму.

Приємним подарунком для екотуристів став розроблений Українською асоціацією активного та екологічного туризму електронний каталог «Екологічний туризм та національні парки України», з яким можна ознайомитися на сайті www.book.uaeta.org.

Загалом у роботі виставки було заявлено 190 учасників, серед яких поважні делегації з міністерств туризму Ізраїлю, Болгарії, Грузії, Єгипту, Словенії, Таїланду, Тунісу, Туреччини, Узбекистану, Угорщини та Домініканської Республіки. Переважна більшість продукції на виставці належала туристичним операторам та агентствам, спеціалізованим на міжнародному та діловому туризмі. Вони активно пропонували послуги та популяризували свій туристичний продукт.

Ярослава РЕЩУК, представник КБЗ.

ЗАПОВІДНИК ЖИВЕ, ПРАЦЮЄ, ДІЄ (ІЗ ДОПОВІДІ НА ЗАСІДАННІ НТР, ДРУКУЄТЬСЯ СКОРОЧЕНО) ПІДСУМКИ ЗА 2014-Й РІК

програму відтворення корінних деревостанів на місці похідних ялинових насаджень. Підготовлено ряд природоохоронних рекомендацій і пропозицій щодо збереження деяких представників дикої фауни і флори на заповідній території та інші, що стосуються, зокрема, розвитку населених пунктів, які розташовані у зоні діяльності КБЗ, й активізації міжнародної співпраці.

Представники колективу брали активну участь у роботі різних заходів на рівні Мінприроди України, міжнародних, а також обласних.

Важливим підсумком роботи наукового відділу у звітному році стала участь у панкарпатському проєкті «БІОРЕГІО-Карпати: інтегрований менеджмент біологічного і ландшафтного різноманіття для сталого регіонального розвитку й екологічної зв'язності у Карпатах» (2011-2014 рр.), який завершився у червні.

У контексті Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО особливо актуальним був проєкт «Букові ліси – європейський об'єкт Всесвітньої спадщини», в рамках якого у звітному році науковці КБЗ взяли участь у формуванні переліку ділянок цінних букових пралісів і старовікових лісів для подальшого номінування включення до складу існуючого об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Науковці КБЗ ініціювали і провели науково-практичний семінар, присвячений підготовці аплікаційних форм на включення

українських територій до переліку об'єктів Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО (18 листопада 2014 р., м. Рахів).

Також, у рамках об'єкта Всесвітньої природної спадщини «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», завершено роботи з підготовки спільного міжнародного звіту про підсумки функціонування даного об'єкта за п'ятирічний період. Продовжувалися активні роботи зі створення трансграничного українсько-румунського біосферного резервату в Мармароських горах.

Хоч ряд запланованих екоосвітніх заходів у 2014 р. виконати не вдалося унаслідок відсутності коштів для їх фінансування, ті, які виділялися, спрямовувалися на формування у загалу бережного ставлення до довкілля, гармонізації стосунків людини і природи. Це, зокрема, були заходи із реалізації екологічного календаря, інформаційно-видавничої діяльності про заповідник, робота з учнівською та студентською молоддю, з туристами та місцевим населенням. Наприклад, впродовж року в друкованих ЗМІ опубліковано про КБЗ 98 матеріалів. Регулярно видавалися журнал «Зелені Карпати» та газета «Вісник Карпатського біосферного заповідника». У режимі он-лайн опубліковано 200 повідомлень, в ефір вийшли 7 телепередач. Еколого-освітніми заходами охоплено більше двох тисяч учнів Рахівського, Тячівського та Хустського ра-

йонів. Еколого-освітні центри нашої установи відвідало понад 16 тисяч осіб. Продовжувалася співпраця з ВУЗами України та зарубіжжя.

Заповідник від туристично-рекреаційної діяльності заробив 408,2 тисяч гривень.

Як і в попередні роки, працівники заповідника зусилля спрямовували на збереження та відтворення природних комплексів і об'єктів. В основному, ті із завдань, на які одержано дозволи із Мінприроди України, виконано. На це використано більше 22 тисяч бюджетних коштів, а зароблено, насамперед від реалізації ліквідної деревини, 310,3 тис. грн. Ще 122 тис. грн. надійшло від продажу продукції форелевого господарства.

Заповідник – багатофункціональне господарство. Багато зроблено для збереження та відтворення фауни, реалізації протипожежних, захисних та заходів з охорони територій.

Щоб рекреаційна галузь КБЗ була репрезентативною, влаштовувалися і підтримувалися в належному стані зони відпочинку, туристичні маршрути та стежки, аншлаги, інформаційні щити і стенди.

Перед колективом, як державною установою, ставилися і ставляться завдання жорсткої економії коштів і засобів. Це зумовлено становищем України. З порядку денного не знімається вимога заробляння власних коштів. Так, торік ми заробили 867,6 тисяч гривень. Найбільший внесок у цьому таких ПНДВ як Кевелівське, «Долина нарцисів», Петрос-Говерлянське, форелеве господарство Трибушанського відділення. Нарощують можливості у цьому напрямку еколого-освітні центри, Музей екології рір.

ЗАВДАННЯ НА 2015-Й РІК

На нинішній рік нам доведені не менш напружені завдання за всіма напрямками діяльності. При стабільній чисельності працюючих (в еквіваленті повної зайнятості – понад 300 чоловік), має бути забезпечено ріст зарплати, прогнозований державою. На це, та на розвиток науки, технічне і матеріальне забезпечення, оснащення, енергоресурси, передбачено фінансування із загального фонду Держбюджету. На це виділяється 12 млн. 720,5 тис. грн. А заробити самотужки маємо ще 1 млн. 100 тис. гривень.

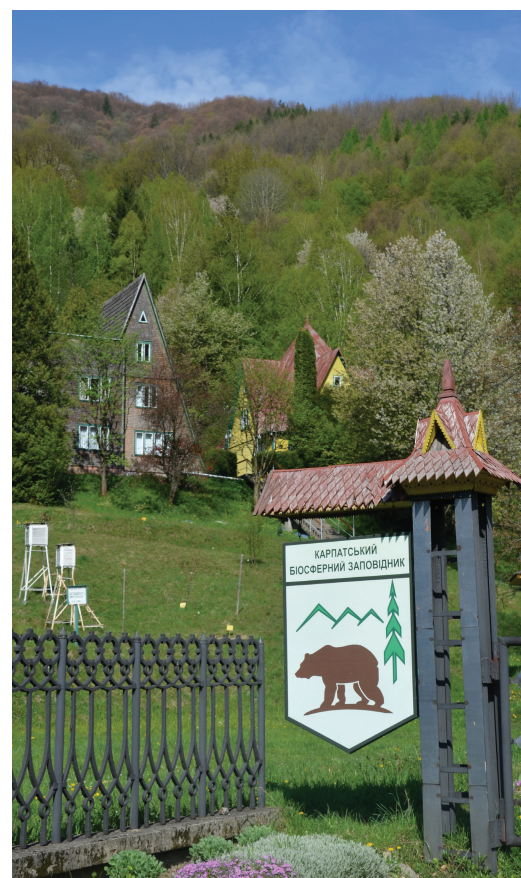
Як одне із першочергових, ставиться завдання розпочати будівництво міжнародного науково-дослідного центру букових пралісів у Квасах. Стратегічним є також забезпечення виконання розпорядження Кабінету Міністрів України щодо сталого розвитку та благоустрою населених пунктів, які знаходяться у зоні букових пралісів Закарпатської області та стратегії регіонального розвитку Закарпаття до 2020 року.

Належить облаштувати територію КБЗ за рахунок коштів, які виділить Німеччина. Продовжиться робота по розширен-

ню українсько-словацько-німецької номінації «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини». Започатковується видання наукового вісника КБЗ та Інституту екології Карпат «Природа Карпат». На базі Мармароського ПНДВ засновується Мала екологічна академія. Належить завершити утворення українсько-румунського біосферного резервату в Мармароських горах, а також розробку проєкту землеустрою заповідника...

Усе це – далеко не повний перелік робіт і заходів, які належить виконати, аби заповідник у більш повній мірі забезпечував завдання природоохоронної і науково-дослідної діяльності, як провідна установа держави.

Роман КУЗЬМІНСЬКИЙ, заступник начальника відділу економіки та маркетингу КБЗ.

Христос Воскрес!

УВАГА – ПОЖЕЖОНЕБЕЗПЕЧНИЙ ПЕРІОД!

Пожежі – це неконтрольований процес горіння, що стихійно виникає і розповсюджується у навколишньому середовищі. Пожежі супроводжуються інтенсивним виділенням тепла, що створює небезпеку для людей і завдає шкоду як об'єктам природно-заповідного фонду, так і навколишньому середовищу взагалі...

Зима цього року закінчилася досить швидко, і мешканці Рахівщини почали поратися біля своїх обійсть та сінокісних ділянок, щоб, як вже здавна повелося, з настанням теплих сонячних весняних днів прибрати зі своїх володінь опале листя, суху траву та інше сміття, яке накопичилося за зимовий період. Враховуючи, що в нашому краї досить «тяжко» з утилізацією сміття, люди це сміття переважно спалюють...

Так як запобігти пожежам? Ось декілька простих порад, як не допустити пожежі та що робити в разі її виникнення: не спалювати суху траву та опале листя у вітряну погоду, яка може призвести до рознесення полум'я та спричинити велику шкоду; якщо вже так трапилося, що уникнути спалювання сухою, листя та іншого сміття не вдалося, то постарайтеся робити це на відкритому просторі, подалі від будинків та, особливо, від лісу. Адже якщо вогонь потрапить у лісові масиви, то зважаючи на високу повноту насаджень, він швидко перекинеться з одних дерев на інші, а це призведе до швидкого збільшення площі загорання та нанесення великої шкоди лісу; звичайно не потрібно забувати і про виконання правил пожежної безпеки під час відпочинку. Адже з настанням теплої погоди багато громадян Рахівщини полюбують відпочивати як на березі річки, так і поблизу мінеральних джерел. І звичайно, ж не обходиться без розпалювання вогнища. Тому слід пам'ятати, що перед тим, як збиратися додому, обов'язково потрібно погасити вогонь та прибрати за собою. Інакше це може призвести до загорання пластикової тари та

виникнення пожежі.

Аналізуючи причини пожеж, слід наголосити, що все більше їх трапляється від необережного поводження з вогнем дітей. Тому старайтеся слідувати за підростаючим поколінням шляхом проведення виховних бесід щодо поводження з ним.

Якщо вже так трапилося, що ви стали свідком пожежі, прохання одразу покликатися людей на допомогу. Адже швидкість розповсюдження вогню (особливо у вітряний день) дуже висока, і невчасна локалізація пожежі може призвести до нанесення значної шкоди.

При відсутності поблизу людей, якнайшвидше повідомити органи місцевого самоврядування, працівників держлісгоспів чи заповідника (як правило, більша частина лісу належить саме їм).

Одночасно слід нагадати про відповідальність за порушення правил пожежної безпеки. Так, стаття 77-1 Кодексу України про Адміністративні правопорушення (КУпАП), гласить: випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, рослинності або її залишків та опалого листя на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць, у парках, інших зелених

насаджень та газонів у населених пунктах без дозволу органів державного контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища або з порушенням умов такого дозволу, а так само невжиття особою, яка одержала дозвіл на випалювання зазначеної рослинності або її залишків та опалого листя, заходів щодо своєчасного їх гасіння та вчиненні вищенаведеного в межах території та об'єктів природно-заповідного фонду, – тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 340 до 680 грн.) і на посадових осіб – від сімдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 1190 до 1700 грн.).

Останнім часом все більше розмов ведеться стосовно вкладання грошей в Карпатський регіон. Позитивно сприйнято курсування поїзда за маршрутом «КИЇВ-РАХІВ» та наміри будівництва моста між Румунією і Україною. Усе це робить популярним наш край. Найбільша частина успіху належить від нас, громадян, які тут проживають. Тому велике прохання берегти те, що у нас є, і гордитися тим, що ми мешканці чудової гірської місцини.

Юрій ЮРКУЦ,
провідний інженер
відділу держохорони КБЗ.

● ЕКООСВІТНІ ЗАХОДИ

ПРОМО-ЕКСКУРСІЇ У «ДОЛИНІ НАРЦИСІВ»

«Долина нарцисів» (м. Хуст) – один з масивів Карпатського біосферного заповідника, унікальний ботанічний об'єкт, площею 256,5 га. Там охороняється найбільший в Європі осередок рівнинної популяції нарцису вузьколистого.

Однак нарцис вузьколистий – не єдиний унікальний ботанічний вид цієї місцини. Тут нараховується близько 500 видів рослин, 18 з яких занесені до Червоної книги. Серед них, зокрема, білоцвіт весняний та шафран Гейфеля, які також потребують охорони і виступають безрезневою туристичною принадою для відвідувачів. Цвітіння ранньовесняних представляє Долину нарцисів у зовсім іншому, геть незнайомому образі.

Як і в більшості ранньовес-

няних видів, період цвітіння білоцвіту є вельми коротким. Його початок, період масового цвітіння і завершення залежить від кліматичних умов року.

Для приваблення туристів у масиві було організовано тематичні промо-екскурсії. Персонал природоохоронного науково-дослідного відділення «Долина нарцисів» підготував цікаву мандрівку стежками масиву. Впродовж трьох днів працівники гостинно зустрічали екотуристів, розповідаючи їм про ранньовесняну флору, її видову різноманітність і загрози для збереження. Місцеві школярі, відпочиваючі у санаторіях Хустщини, відкривали для себе «нову», невідому «Долину нарцисів».

Олена ІГНАТКО,
технік-лаборант ПНДВ
«Долина нарцисів».

ВІДЗНАЧЕНО ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ЛІСІВ

21 березня у всьому світі відзначали Всесвітній день лісів. Цю традицію започатковано в 1971 році під час загальних зборів Європейської конфедерації сільського господарства. Їх метою було обговорення важливості вміння цінувати власні лісові ресурси. Так і зародилася ідея проголошення Всесвітнього дня лісів, яка одразу ж була підтримана ООН.

Ліси забезпечують нас багатьма природними цінностями, приносять велику користь людині як найліпший санітар атмосфері. Тому лісові ресурси потрібно оцінювати насамперед як джерело збереження балансу кисню та вуглекислого газу. Ліси також – це безпечна домівка для нашої флори та фауни, чиста прісна вода, пилок та нектарин для бджолярства. Ліси – це саме життя! На превеликий жаль, зараз вирубка лісів стала загрозою для навколишнього середовища і проблеми їх збереження вимагають якнайшвидшого вирішення.

На відзначення лісової природоохоронної дати, щороку фахівці з лісового господарства, природоохоронці усього світу збираються для обговорення цінності лісових екосистем і комплексних дій щодо їх збереження та сталого використання, проводять роз'яснювальну роботу серед населення, організовують еко-

логічні акції для молоді.

Впродовж березня Карпатський біосферний заповідник спільно із учнями та педагогами Рахівської загальноосвітньої школи №3 готували екологічну виставу «Бережимо матінку природу!», лейтмотивом якої, звичайно, була охорона лісових ресурсів краю. 20 березня в актовій залі школи юні актори виступили з казковою ековиставою перед учнями молодших класів та батьками.

Розробкою просвітницького заходу, підготовкою сценарію і декорацій для сцени займалися працівники заповідника. Учасники детально продумали свої сценічні образи і підготували костюми, що допомогло глядачам подумки перенестися у весняний ліс та відчути його красу. Пісні, вірші, інсценівки сплелися у цікаве та органічне дійство. Юні актори продемонстрували присутнім ґрунтовну підготовку і, як наслідок, глибокі знання щодо проблем охорони лісів та бережливого ставлення до їх мешканців. Глядачі з цікавістю спостерігали за розвитком подій на сцені, а наприкінці висловили подяку виконавцям.

Під час антракту працівники заповідника задавали глядачам екологічні запитання, і найбільш кмітливих нагороджували призами. Юні актори отримали від організаторів подяки.

Іванна КОЛАЧУК,
провідний фахівець відділу
пропаганди та екоосвіти КБЗ.

Христос Воскрес!

*Вітаємо
з ювілейними роковинами
від днів народження!!!*

Ювілейні роковини від днів народження урочисто відзначили і відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника

У квітні ц.р.:

Губко Вікторія Миколаївна, начальник відділу рекреації, зв'язків з громадськістю та міжнародної співпраці (6-го);

Семотюк Степан Степанович, інспектор з охорони ПЗФ 1-ї категорії Кевелівського відділення (11-го);

Костан Михайло Іванович, начальник Чорногірського відділення (19-го);

Лембак Сніжана Миколаївна, кастелянша (22-го).

У травні:

Тодер Іван Петрович, сторож господарського відділу (13-го);

Червак Юрій Семенович, інспектор з охорони ПЗФ Марамороського відділення (20-го);

Ігнатюк Михайло Андрійович, водій транспортно-енергетичної ділянки (25-го).

*Хай здоров'я, радість і достаток,
Сиплються немов вишневий цвіт.
Хай малює доля з буднів свято,
І дарує Вам багато літ!*

**Адміністрація,
профспілковий комітет заповідника.**

ВЕСНА – ПОРА ВІДНОВЛЕННЯ ПРИРОДИ

Весна – це період пробудження природи після зимового спокою. Хоча взимку життя у довкіллі не припинялося, але навесні воно починає бурхливо розвиватися. На опалих деревах розвиваються листочки – міні-заводи для виробництва поживних речовин для самих рослин, а також для величезної кількості різноманітної тваринної живності. Наростає молода біомаса трав'янистих рослин, якої так чекали трав'яїдні тварини. Виходять із зимових схованок тварини, які рятувалися в них від зимового холоду і голоду: їжаки, ведмеді, борсуки, соні, кажани, жаби, тритони, ящірки, змії, різноманітні комахи та інші безхребетні. У цей період вони дуже виснажені зимівлею і потребують відновлення сил.

Весна – це також період, коли рослини і тварини поспішають забезпечити продовження свого роду. Рослини вкриваються найрізноманітнішими квітами, які забезпечать формування насіння, тварини приводять потомство. У річках нереститься риба. У березні-квітні у різноманітних стоячих водоймах можна побачити купки ікри жаб, слизисті тяжі з ікрою ропух. Трохи пізніше ці водойми будуть кишити пугловками, які поступово сформуються у повну подоби своїх батьків і розбредуться хто куди – кожен вид у свої, притаманні йому оселища. У цей час у самок кабанів з'являються від двох до дев'яти смугастих поросят, у лисиць – 3-8 лисенят. У кінці березня – на початку квітня ведмедиці виводять з барлогів на білий світ своїх народжених у січні-лютому ведмежат. У квітні-травні у козуль народжуються плямисті козуленята, як правило двійко. У травні у оленів з'являються плямисті оленята (здебільшого по одному).

Весною у птахів – гніздовий період. Самці голосами позначають свої гніздові території і одночасно приваблюють самок. Їхні голоси є сигналом для інших самців, що територія для виведення потомства вже зайнята, а для самок – це оспівування в коханні та запрошення створити сім'ю.

У наступні місяці в середовищі фауни в Карпатах вирує активне життя. Травень-липень – це період, коли тварини намагаються виростити своїх нащадків і підготувати їх до самостійного існування. У цей час молодняк є дуже вразливий до різноманітних зовнішніх впливів – несприятливих погодних умов, хижацтва, нестачі корму тощо. У весняний період формується майбутнє популяції живих організмів. І яким буде це майбутнє – в значній мірі залежить від нас з вами. Людина сьогодні стала настільки потужним фактором впливу на природу, що без перебільшення можна сказати – в її руках доля більшості живих істот на землі.

Невипадково у більшості країн Європи, в тому числі і в Україні, встановлюється період тиші, коли забороняється полювання і вилов риби. У нашій країні – це травень-липень. За порушення цих заборон передбачені не малі штрафи і навіть кримінальна відповідальність. Тому будьмо справжніми господарями у довкіллі. Не за страх, а за совість дозволимо нашій природі успішно відновити свої сили після суворого зимового періоду і закласти міцну основу на майбутнє.

Ярослав ДОВГАНІЧ,
завідувач зоологічної лабораторії КБЗ.

ВИСТАВКА ВИШИТИХ КАРТИН

В еколого-освітньому центрі «Центр Європи» Карпатського біосферного заповідника з 3 по 27 березня проведено виставку вишитих картин та рушників. Тут експонувалися картини та ікони, виконані гладдю, хрестиком, карпатською низанкою та бісером... Більшість робіт вишито працівниками нашої природоохоронної установи. І кожна з них по-своєму унікальна, адже майстрині (та один майстер!) вкладали у свою роботу душу, настрій та задоволення.

Вишиті килими та серветки були колоритними, приносили естетичну

насолюду, мали етнічне та історичне значення. Адже частина з них виконана гуцульськими майстринями понад 100-150 років тому. Раніше ці вироби слугували для прикрас інтер'єрів осель Рахова та Лазещини.

Під час виставки зібрано кошти на підтримку воїнів 128-ої гірсько-піхотної бригади, у якій несуть службу і мобілізовані працівники заповідника. Їх передано волонтерам.

Іванна КОЛАЧУК,
провідний фахівець відділу
пропаганди та екоосвіти КБЗ.

Вісник
КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

ЖИТТИ У ЗІМНОМУ ІЗ ЛІСНОЮ

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шеф-редактор),
Ярослава Пилип'юк (редактор),
Василь Покин'єв,
Юрій Беркела,
Дмитро Сухарюк,
Ярослав Довганич,
Іосип Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в Ужгородській міській друкарні,
вул. Руська, 13.

Замовлення № _____

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року